

Protocol Antipesten SG Huizermaat

Inhoud

Inleiding

Is er sprake van plagen of pesten?

- Definities plagen
- Definities pesten

Pesten: betrokken partijen

- De gepeste leerling
- De pestende leerling
- De meelopers en andere leerlingen

Hoe kan er worden gepest?

Digitaal pesten

Het protocol antipesten

Bijlagen Tips omtrent digitaal pesten

Bruikbare links

Inleiding

Op Huizermaat staat de kernwaarde persoonlijke aandacht centraal, dit betekent dat de leerlingen zich gekend en geaccepteerd voelen. Het is belangrijk dat elke leerling zich veilig voelt. Een veilig pedagogisch klimaat is namelijk essentieel om je harmonieus te kunnen ontwikkelen. Mentoren, docenten en onderwijsondersteunend personeel bevorderen deze ontwikkeling door het scheppen van een prettige leersfeer in de klas en daarbuiten.

Om deze sfeer te waarborgen, wordt er aandacht besteed aan het omgaan met elkaar op basis van onderling vertrouwen, respect en optimisme. Toch kan het gebeuren dat er gepest wordt. Dit betekent dat iemands grenzen overschreden worden en dat past niet in een prettig en veilig schoolklimaat. Pesten is daarnaast onacceptabel omdat het grote gevolgen kan hebben voor zowel de gepeste leerling als voor de pestende leerling. Het is dan ook belangrijk dat de school hier duidelijk en krachtig op reageert.

Op het moment dat pestgedrag door leerlingen of het personeel gemeld of opgemerkt wordt, is het essentieel dat alle betrokken partijen weten volgens welke procedure het probleem aangepakt gaat worden. Voor dit doel is dit antipestprotocol opgesteld.

Is er sprake van plagen of pesten?

Definities plagen We spreken over plagen wanneer leerlingen min of meer aan elkaar gewaagd zijn. Het vertoonde gedrag is onschuldig en nodigt uit tot een reactie van eenzelfde soort, het gaat dan om een spel, dat door geen van de betrokkenen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren. Plagen is niet systematisch en heeft geen nadelige gevolgen voor degene die het ondergaat.

Plagen gebeurt vaak spontaan, het duurt niet lang en gebeurt niet dag in dag uit. Bij plagen ben je gelijk aan elkaar; niemand is de baas. Ook liggen de rollen niet vast, de ene keer plaagt de één, de andere keer plaagt de ander.

Plagen gebeurt zonder iemand pijn te willen doen en is daarom vaak leuk en grappig. Plagen kan toch soms ervaren worden als pesten. Wanneer het onderscheid tussen pesten en plagen moeilijk te maken is, is het belangrijk om in gesprek te gaan met de desbetreffende leerlingen (en hun mentoren).

Definities pesten

We spreken van pesten als een leerling regelmatig en systematisch bedreigd en geïntimideerd en/of buitengesloten wordt. Pesten is een stelselmatige vorm van agressie waarbij één of meer personen proberen een ander persoon fysiek, verbaal of psychisch schade toe te brengen. Er kan dus sprake zijn van individueel pesten of groepspesten. Bij pesten is in elk geval altijd de macht ongelijk verdeeld. **Pesten: betrokken partijen** Wanneer er in een klas gepest wordt, is er altijd sprake van een bepaalde rolverdeling. Elke leerling in de klas vervult een bepaalde rol; of hij/zij nu bij het pesten betrokken is of niet. **De gepeste leerling**

Sommige leerlingen lopen meer kans gepest te worden dan anderen. Dat kan met hun uiterlijk, gedrag of gevoelens te maken hebben. Het pesten kan zowel in de klas als buiten de klas gebeuren. Een kind dat gepest wordt, praat er vaak thuis niet over. Dit kan te maken hebben met schaamte en angst dat school met degene die pest gaat praten en het pesten juist erger wordt. Gepeste leerlingen vinden het daarnaast vaak moeilijk om hulp te vragen omdat ze niet goed weten hoe het probleem opgelost kan worden en ze bang zijn om als 'verklikker' te worden weggezet.

Bovenstaande factoren maken dat leerlingen het soms voor zich houden dat ze gepest worden. Toch zijn er wel signalen waaraan je kunt merken of een leerling wordt gepest. Mogelijke signalen zijn:

- Niet meer naar school willen
- Niet meer over school vertellen thuis
- Slechtere resultaten op school dan voorheen
- Regelmatig spullen kwijt zijn of met kapotte spullen thuiskomen
- Regelmatig hoofdpijn of buikpijn hebben
- Blauwe plekken hebben op ongewone plaatsen
- Niet goed kunnen slapen of nachtmerries hebben
- Niet meer met klasgenoten omgaan buiten school
- Niet meer naar een bepaalde club of vereniging durven gaan
- Bepaalde kleren niet meer willen dragen
- Thuis zonder duidelijke reden prikkelbaar, boos of verdrietig zijn

De pestende leerling

Net zoals sommige leerlingen meer kans lopen gepest te worden, zijn er ook leerlingen die meer kans maken om pestende leerling te worden. Pesters komen in eerste instantie over als de sterkeren in de groep. Ze lijken populair en doen stoer, maar zijn dat uiteindelijk niet. Vanbinnen zijn ze vaak onzeker en proberen zichzelf groter te maken door een ander kleiner te maken. Pesters hebben vaak niet geleerd om op een positieve wijze met anderen contact op te bouwen.

Pestgedrag kan een aantal dieperliggende oorzaken hebben:

- Eerder zelf slachtoffer zijn geweest van pesten en nu willen vermijden dat ze opnieuw slachtoffer worden
 - Een problematische thuissituatie zoals een vechtscheiding, overlijden, huiselijk geweld, agressieve opvoedingsstijl, etc.
 - Sommige kinderen vinden het van nature moeilijk om zich in te leven in een ander waardoor ze niet inzien wat hun pestgedrag voor gevolgen heeft
 - Een voortdurende strijd om de macht in de klas. Voor sommige kinderen is pesten een middel om een positie te verkrijgen in de klas
- “Pesters” krijgen vaak andere leerlingen mee, want wie meedoet loopt zelf de minste kans om slachtoffer te worden.

De meelopers en andere leerlingen

Meelopers zijn leerlingen die, als het pestgedrag plaatsvindt, meedoen. Dit gebeurt, zoals eerdergenoemd, meestal omdat ze bang zijn om ook gepest te worden. Meelopers kunnen ook bang zijn om buiten de groep te vallen of vrienden of vriendinnen te verliezen. Sommige meelopers vinden het pestgedrag ook wel stoer en interessant. Er zijn naast meelopers ook leerlingen die zich op de achtergrond houden wanneer er gepest wordt. Ze kijken toe zonder iets te doen of kijken juist weg wanneer er gepest wordt. Ze voelen zich vaak wel schuldig over het feit dat ze de gepeste leerling niet helpen. Soms is er ook een klein groepje leerlingen dat wel voor de gepeste leerling opkomt.

Hoe kan er worden gepest? Er kan op verschillende manieren worden gepest. Hieronder vind je een overzichtje van de manieren waarop pesten plaats kan vinden. *Met woorden:* vernederen, belachelijk maken schelden

dreigen, chanteren

gemene briefjes, mailtjes of appjes

gemene dingen schrijven op sociale media

roddelen

Fysiek: trekken aan kleding, duwen en sjorren

schoppen en slaan

krabben en aan haren trekken

Achtervolgen: opjagen en achterna lopen

in de val laten lopen, klemzetten of -rijden

opsluiten

Uitsluiting: doodzwijgen, negeren uitsluiting van feestjes of in pauzes

uitsluiting bij groepsopdrachten

Stelen en vernielen: stelen van kledingstukken, schoolspullen, tas

expres kliederen op boeken

band lek prikken, fiets beschadigen

Afpersing: dwingen om geld of spullen af te geven

het afdwingen om iets voor de pestende leerling te doen

Relatief nieuwe pestvormen zijn het digitaal en mobiel pesten, ook wel cyberpesten genoemd. Vanwege het wereldwijde bereik van internet en de onomkeerbaarheid van het digitale pesten is het goed om ons als school te verdiepen in het digitale pesten.

Digitaal pesten

Jongeren kunnen het internet gebruiken om elkaar te pesten, bijvoorbeeld door elkaar via Facebook, WhatsApp, Snapchat, Instagram en chatsites vervelende berichten te sturen. Wat ook voorkomt is dat jongeren (bijvoorbeeld via hun mobieltje) ongewenste foto's, filmpjes of berichten op het internet of sociale media plaatsen. Nog meer voorbeelden van digitaal pesten zijn:

- Ongevraagd foto's, films of geluidsopnames maken of bewerken;
- Stalking: het stelselmatig lastig vallen van iemand door het blijven sturen van haat-mail of het dreigen met geweld via chatten, Facebook, groepsapps;
- Hacken: gegevens stelen of instellingen aanpassen. Ook uit naam van een ander versturen van pestberichten;
- Aanmaken van een nepaccount op internet op naam van een andere leerling en uit naam van deze leerling valse informatie verspreiden.

Digitaal pesten kan nog veel heftiger zijn dan pesten in het dagelijks leven. Deze pestende leerlingen kunnen namelijk gemakkelijk anoniem blijven en het pesten kan een veel groter bereik en hiermee ook veel grotere gevolgen hebben. Door het vele gebruik van sociale media komen steeds meer kinderen in aanraking met cyberpesten. In bijlage I staan tips om digitaal pesten te voorkomen en om goed met digitaal pesten om te gaan. Als er bekend is wie de dader van het digitaal pesten is, geldt het reguliere pestprotocol. Is de dader niet te achterhalen, dan worden de berichten bewaard om bij mogelijke herhaling een dossier te hebben. Een gesprek in de klas kan noodzakelijk/helpend zijn om voor leerlingen duidelijk te maken wat er speelt, wat de gevolgen zijn en welke hulp er nodig is.

In het volgende gedeelte worden de stappen van het antipestprotocol uiteengezet.

Het protocol antipesten

De aanpak van pesten doen we altijd samen. Pesten wordt niet getolereerd en alle meldingen worden door de school serieus genomen en opgepakt. Het protocol antipesten beschrijft hoe er op Huizermaat omgegaan wordt met pesten.

Als er zich een pestincident voordoet, wordt de mentor altijd op de hoogte gebracht (hetzij door de leerling, hetzij door docenten, ouders of onderwijsondersteunend personeel). De betrokken mentoren gaan vervolgens als eerste een gesprek aan met de betrokken leerlingen om het incident in kaart te brengen. Op Huizermaat is de afdelingsleider de pestcoördinator. De afdelingsleider wordt dus altijd op de hoogte gebracht van pestincidenten en denkt mee over eventuele vervolgstappen. Het incident wordt altijd vermeld in het zorgvierkant in SOM. Dit wordt gedaan door of de mentor, of de afdelingsleider. Wij vinden het belangrijk dat ouders altijd op de hoogte zijn van de incidenten. Afhankelijk van de situatie worden zij direct meegenomen in het proces of later geïnformeerd. We maken een onderscheid tussen een pestincident (route 1) en een ernstig pestincident (route 2), zie volgende pagina. De mentor en afdelingsleider overleggen welke route gevolgd wordt. De hieronder uitgewerkte routes zijn een voorbeeld van welke stappen genomen kunnen worden. Uiteraard is het mogelijk om de zorg in het traject te betrekken. Dit kan helpend zijn wanneer er een leerling met een beperking, zoals bijvoorbeeld een gedragsprobleem, betrokken is. Huizermaat vindt het uitermate belangrijk dat er in de routes de nadruk wordt gelegd op samenwerken. Hierbij gaat het om de samenwerking tussen school, leerling(en) en ouders. Pesten is iets wat we met elkaar moeten aanpakken.

Wat nu als het pesten, ondanks de gevolgde route en de genomen stappen, niet stopt? Het kan voorkomen dat het niet (goed) lukt om het pesten te stoppen, ook al zijn er maatregelen genomen en gesprekken geweest. Het kan ook zo zijn dat het opgestelde plan van aanpak niet of nauwelijks wordt nageleefd. De volgende stap is dan dat er advies in gewonnen wordt bij de zorgafdeling van school. De schoolpsycholoog, orthopedagoog, of leerlingbegeleider kan dan meedenken over welke stappen nu genomen kunnen worden en op welke manier de situatie het succesvoller aangepakt kan worden.

Route

Melding pestgedrag door leerling, docent, ouder, of onderwijsondersteunend personeel aan mentor (of afdelingsleider). Mentoren onderzoeken incident: spreken met gepeste leerling en pester en bespreken situatie met afdelingsleider. Ouders van betrokken leerlingen worden op de hoogte gebracht en gevraagd naar school te komen. Mentor legt dit vast in SOM (PM-1).

Mentoren onderzoeken incident: spreken met gepeste leerling en pester en bespreken situatie met afdelingsleider. Mentor legt dit vast in SOM (PM-1).

In overleg met de leerling(en) en/of afdelingsleider wordt een plan van aanpak opgesteld. Mentoren bespreken met betrokken leerlingen het plan van aanpak. De afdelingsleider én ouders dienen op de hoogte te worden gebracht van dit plan.

In overleg met leerling(en), ouders en afdelingsleider wordt een plan van aanpak opgesteld. Er worden afspraken gemaakt.

Mogelijke afspraken:

- omgangsafspraken
- gesprek met de klas
- bespreken rol van de omstanders
- gedragscontract
- sancties door schoolleiding

Plan treedt in werking. Mentoren zijn degenen die monitoren of het plan wordt nageleefd.

Plan treedt in werking. Mentoren en afdelingsleider maken afspraken over de nazorg en monitoren of de afspraken worden nageleefd.

Mentor of afdelingsleider maakt een verslag en zet dit in SOM. Hierin staan ook de afspraken.

Indien nodig krijgen de ouders de gemaakte afspraken per brief (schorsing/verwijdering door de schoolleiding altijd per brief).

Indien gewenst kunnen ouders aangifte doen.

Bijlage I

Tips omtrent digitaal pesten Tips voor leerlingen om digitaal pesten te voorkomen

- Laat niet zomaar je gegevens achter op het internet, gebruik eventueel een nick name.
- Wees voorzichtig met het gebruik van je webcam. Gebruik geen webcam bij personen die je niet kent of vertrouwt. Jouw beelden kunnen worden opgeslagen en gebruikt worden om aan andere personen te laten zien. Ze kunnen ook gebruikt worden voor andere doeleinden dan waarvoor jij ze gemaakt hebt.
- Geef niet zomaar persoonlijke informatie zoals foto's, adres, telefoonnummer aan een ander of plaats het niet zomaar op een site. Niet iedereen is wie jij denkt dat hij of zij is.
- Wees heel voorzichtig met het sturen van foto's en filmpjes, zeker als ze erg persoonlijk zijn. Als jij een foto op internet zet, kan deze gemakkelijk worden gekopieerd en op een andere site geplaatst worden. Zo kan je foto jarenlang terug te vinden zijn, ook als jij hem al weggehaald hebt.
- Spreek niet zomaar af met iemand die je kent van het internet zonder je ouders in te lichten.
- Doe niet mee met flauwe, vervelende appjes of foto's die een ander pijn kunnen doen. Je kunt niet zien wat voor schade dit aanricht. Je kunt helpen door dit te melden op school of aan je ouders.
- Bedenk dat niet alles wat op internet gezegd wordt of verschijnt altijd waar is. Blijf zelf goed nadenken en controleer of het klopt. Overleg eventueel met ouders of school.

Tips voor leerlingen om goed met digitaal pesten om te gaan

Negeren, blokkeren, bewaren, praten:

- Negeer de berichtjes en blokkeer de afzender of het nummer.
- Bewaar de bewijzen door deze op je laptop te plaatsen of te appen/mailen naar je mailadres, of je ouders. Gooi ze niet weg!

- Praat erover met je ouders en met school. Probeer het niet in je eentje op te lossen. Wees niet bang om een verklikker te zijn, erover praten voorkomt vaak veel toekomstige ellende. Je mentor kan samen met jou onderzoeken wat er aan de hand is en wat eraan gedaan kan worden.
- Je ouders kunnen indien nodig aangifte doen bij de politie.

Bruikbare links

Algemene informatie over pesten:

www.pesten.startkabel.nl

www.nji.nl

www.pestweb.nl website met informatie, advies en tips over pesten voor kinderen, jongeren, ouders en leerkrachten

www.pesten.net voor en door slachtoffers.

www.stoppestennu.nl <https://wij-leren.nl/alles-over-pesten.php>

Websites voor leerlingen:

<http://www.mindyourownlife.nl/je-gevoel/pest-test>

<https://helpikwordgepest.jimdo.com/pest-chat/>

Over digitaal pesten:

www.stopdigitaalpesten.nl

www.digibewust.nl <https://www.kennisnet.nl/digitale-vaardigheden/digitaal-pesten/>

Over een veilige school:

www.schoolenveiligheid.nl

www.kennisnet.nl/fileadmin/kennisnet/publicatie/Sociale_veiligheid_op_school_en_internet.pdf